

ABRAHAM HANS

EEN KOERSFIETS VOOR JAN WELLENS

Baron de Porteira bevond zich in een ellendig humeur. François had de staking verloren. De andere aandeelhouders van de fabriek keurden hem af en stemden voor de bemiddeling en bespreking. Een afvaardiging van stakende werklieden was ontvangen geworden door de raad van beheer. En men werd het eens. Zelfs de zogenaamde oproerstokers mochten terugkeren. De vroeger beloofde verhoging werd toegestaan.

Baron de Porteira beweerde dat de samenleving naar de ondergang liep.

«Waar ging dat naartoe als gewone werklieden zich als vrije mensen gingen gedragen en rechten opeisten?»

De stakers van hun kant voelden zich tevreden het werk te kunnen hervatten. Er was ruzie ontstaan met de vakbond, die alles wilde beredderen.

De baron was de strijd in zijn gezin en erbuiten moe.

«Laat Reginald met zijn hoofd tegen de muur lopen,» had hij tegen zijn echtgenote gezegd. «Hij kan bij zijn oom blijven, die waanzinnig genoeg is om zijn studies te betalen. Ik wil geen getwist meer op het kasteel. En wat zijn omgang betreft met die Paulina de Baarne. Zij zal, vóór Reginald zijn studies beëindigd heeft, wel zulke gekke toeren uitgehaald hebben, dat ze van zelf uit schaamte de streek verlaat.

De baron had door Peter, de opzichter, het werkvolk op «De Donk» afgedankt. 's Zomers, als de lieden zelf op hun stukje land moesten wroeten, werden zij voor allerlei karweien naar het kasteel ontboden. In de winter liet de Porteira ze aan hun lot over.

Jan Wellens was dus ook vrij. En hij meldde zich aan in de fabriek te Gent, waar hij de vorige winter werk had gevonden.

Reginald had Jan uitgenodigd om eens tot bij zijn oom de Bontink te komen. En op een morgen ging Wellens er heen. Hij was nog twee dagen vrij. Baron de Bontink ontving hem en vertelde dat hij bereid was Jan een koersfiets te bezorgen aan voorwaarden, die zeer gemakkelijk te vervullen waren. De afbetaling kon gerust op lange

termijn geschieden.

«Ik wil u de kans geven om wielrenner te worden», vervolgde de baron.

Jans ogen glansden van vreugde.

«Als ge naar Gent op en neer rijdt, naar uw werk, kunt ge u al oefenen, en ik ben overtuigd, dat ge in de wielrennerij er geraakt, Jan», sprak de Bontink. «Ge zijt daar juist een kerel voor. En als ge lukt, zult ge uw talent niet vergooien als die dwaze Lemmink».

«'t Is toch ongelukkig van Peter, hé ! Hij is thuis weg !»

«Hij woont op een kamer te Gent met Roos uit de «Vlasbloem». Ik heb inlichtingen laten nemen».

«Met die wulpse Roos ! En Thilde Verhooge, een braaf meisje, ziet hem gaarne... 't is waar, haar vader wilde niet van een verkering horen, maar hij was misschien wel te overhalen»

«Dat meisje zal nu niet meer van Pieter willen weten. Hij gedraagt zich ellendig».

«Roos heeft hem geheel in haar macht. Ze doet met hem wat ze wil. Ze zal hem nu laten koersen om zijn geld in te palmen. Dat kan een tijdje duren. Dan volgt de ruzie. Roos loopt naar een ander, Lemmink vervalt van kwaad tot erger, en eindigt nog als een wrak. Ja 't is jammer...»

«Ik heb zo dikwijls gewenst, in Lemminks plaats te mogen zijn, zonder daarom zijn succes te benijden.»

«Dat weet ik, Jan... Maar nu ligt de weg voor u open. Ge bekomt een koersfiets.»

Overgelukkig ging Wellens naar huis. Hij hield de hand op de binnenzak, waarin de geleende bankbriefjes weggeborgen waren. Het leven leek hem plots veel zonniger toe. Zijn ideaal om wielrenner te worden kreeg vaste gestalte.

Jan riep zijn ouders in de zijkamer en vertelde alles.

«'t Is wel, Jan, koop een koersfiets», zei Wellens. «Ik mag u niet tegen houden. Ik begrijp u en ik weet, dat ge een goede jongen zijt. 'k Zal God danken als gij uit de klauwen van de baron de Porteira kunt geraken.»

Jan was blij met de toestemming van zijn ouders.

's Namiddags trok hij naar Gent voor de belangrijke aankoop. Hij wist waar hij zijn moest.

Toen hij aan de halte van de tram wachtte, kwam Greta ook aan. Ze scheen het vervelend te vinden haar broer te ontmoeten.

«Ook naar Gent ?» vroeg hij.

«Ja, ik moet boodschappen verrichten voor mevrouw. En waar trekt gij op af ?»

«Ik ga een koersfiets kopen».

«Wat ! Een koersfiets kopen... Geven ze die voor een klein prijsje nu ! Hebt ge vader en moeder door uw gezaag dan toch zo ver

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr 451

A. HANS.

De Gestoorde Zesdagenkoers

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

gekregen, dat ze u uw zin laten doen ?»

«Ik koop op afbetaling».

«Dat is gelijk. Geld leggen moet ge toch.»

«'k Zal er bij verdienen en veel sparen. 'k Moet naar de fabriek en elke dag met de tram op en neer is geen doen. En dat kost toch ook geld».

«Ik moet mijn loon afgeven, maar gij moogt een fiets kopen,» morde Greta. «En als onze baron dat hoort zal het weer spel zijn thuis.»

«Wat gaat het de baron aan, wat mijn toekomstplannen zijn ! Gij altijd met uw vrees voor het kasteel. Mijds liever jonker François !»

«Ha, begint ge weer !»

Maar ze zwegen, want er kwamen nog twee reizigers naar de halte. Ze spraken met Jan over het weer. Schel fluitend naderde de stoomtram: de rechthoekige locomotief trok vier donkergroene wagons voor reizigers.

Jan en Greta namen plaats naast elkaar.

En er lag wel een schaduw op Jans vreugde. Hij wantrouwde de verhouding tussen Greta en jonker François. Al vermoedde hij niet, dat de kasteelzoon weer zijn zuster door een verzonnen boodschap naar de stad gelokt had.

De tram stopte te Gent. En Jan en Greta scheidden van elkaar.

Aan de fietsenwinkel vergat Jan zijn bekommernis om het gedrag van zijn zuster.

En met kloppend hart trad hij binnen. Hij vroeg naar de baas. En toen die kwam, zei Wellens, dat hij een koersfiets wilde kopen, die hij dadelijk zou betalen.

«Een koersmachine,» zei de man. «Wel, ik zal u enkele zeer goede tonen».

Het keuren en het onderzoeken duurde lang. De baas sprak over renners, als Maurits Dewaele en Fons Schepers, die op zo een rijwiel grote overwinningen behaald hadden. Maar Wellens had zijn eigen oordeel. Eindelijk deed hij zijn keus.

De fiets werd in het werkhuis nagezien en volkomen in orde gebracht.

Wellens vertrok. Hij voelde zich overgelukkig.

Zo reed hij de stad uit. En buiten snorde hij over het aarden fietspad. Het rijwiel reed prachtig, zacht en los. Jan had er hartzeer van dat de weg hier en daar slijkerig was. Maar elke avond zou hij de fiets oppoetsen. Onderhoud was alles.

De fiets was niet het hoofddoel van zijn streven, alleen het middel. Jan dacht aan de mogelijke ontvoogding van hem en zijn ouders. Hij zou zich hardnekkig oefenen om een plaats te veroveren in het korps der goede renners. Hij wist het, er wachtte hem een zware training daarvóór.

Wellens kwam aan de hoeve. Moeder trad buiten en riep vader, die in de schuur werkte. Ook de andere huisgenoten snelden toe. Allen omringden Jan en zijn koersfiets. De bewondering duurde een hele tijd. Toen zei Jan zacht tot moeder dat hij even naar Leerne reed.

«Mijd de kant van kasteel «De Donk»», vermaande vrouw Wellens, die tot aan de hofpoort meeliiep. «Peter of de rentmeester moeten u nog niet zien.»

«Moeder, als 't God belieft, zal het hier veranderen», sprak hij ernstig.

Jan reed heen. O, kon hij zijn ouders los maken van de kasteelmacht, weghelpen uit hun onderdrukking !

Hij begaf zich naar het landhuis van Boudewijn de Bontink. Die kwam hem met Reginald tegemoet. Ze hadden Wellens door de dreef zien naderen.

«Ha, jongen, dat ziet er een goede machine uit», zei de Bontink gul.

«Mijnheer de baron, ik heb u wel te bedanken en zal u stipt afbetalen», sprak Jan.

«'k Weet het, vriend ! Maar zonder u of uw ouders in moeilijkheden te brengen. Als ge de hoofdprijzen weet in de wacht te slepen, komt dat vanzelf in orde».

De baron noodde hem binnen, om een glas bier te drinken. Wat verlegen zat Jan in de grote, mooie salonkamer.

«En nu maar regelmatig oefenen», zei de baron. «En niet stom handelen als Pieter Lemmink, die ezel ! Voor hem ben ik naar Gent geweest. De nietwaard hokt er op een kamer met Roos en hij was te laf om mij onder de ogen te komen. Hij liet dat aan Roos over en die slons zette me daar een bek open, dat ik er vlug van door trok. Want uit alle deuren verschenen buurvrouwen belust op een ruzietoneel. Het ergste is, dat ik nog verplicht voel het aan zijn arme moeder te gaan vertellen».

Toen Jan het kasteel verliet, reed hij nog een eind om over Baarle. Tussen dit gehucht en Drongen, niet zo ver van het kasteel, zag Wellens Greta uit de auto van jonker François stappen. De auto reed dan door.

Jans vreugde zonk ineens weg.

«Hoe kon Greta dat doen !» kloeg hij.

Spoedig was hij bij haar. Ze schrok en werd rood.

«Ha, is dat de nieuwe koersfiets ?» vroeg ze stamelend.

«Praat liever over die auto !» snauwde Jan.

«Gij lastert. Ik moest voor mevrouw op de fabriek zijn, na mijn boodschappen. En juist zou de jonker wegrijden. Hij zei, dat ik mee mocht. En dan zou ik de tram hebben moeten pakken, hé ? Heeft Martha nooit in de auto gezeten, uw lief ? En zegt ge ze dan ook zulke lelijke dingen ?»

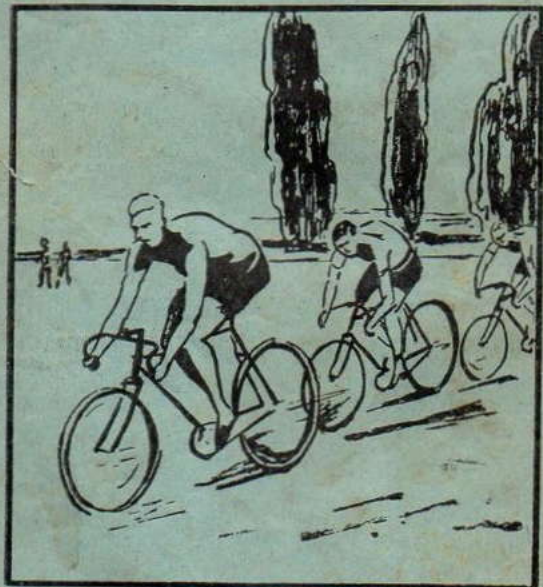
«Martha heeft nooit zonder mevrouw in de auto gezeten».

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr 465.

A. HANS.

De Groote Ronde

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

«En ge klapt graag kwaad van mij. Maar wacht tot zondag. Ik zal zelf tegen vader en moeder klagen!»

In wrokkige en angstige stemming wandelde Greta terug naar het kasteel. Ze had de tijd. Ze mocht er maar aankomen, na het uur van de tram.

Ze was kwaad op zichzelf. Altijd voldeed ze aan de verlangens van jonker François. Ze moest niet bevreesd zijn voor de toekomst. Alles kwam in orde. Ze zou zijn vrouwtje zijn, zij was het reeds, ook zonder huwelijk.

«Maar dat kan niet blijven duren!» sprak Greta, boos bij zich zelf. «Wat denkt hij nu! Beatrix van Leewerdal zijn echtgenote en ik een scharrellief, tot er schandaal komt. Nooit ga ik nog naar Gent en ook niet meer naar het paviljoen. Hij beweerde dat jonker Reginald hem die bewuste nacht niet gezien heeft. Maar is het waar?...»

Greta voelde wroeging en angst. En als ze nu eens zwanger werd...

't Was zondagnamiddag. Moeder Wellens had verse koffie opgeschonken die door de kamer geurde. Vader had in zijn zetel zijn noenslaapje gedaan. Hij hield zo van de zondagnamiddag, de enige ruststond in zijn werkzaam leven.

«Daar is Greta», zei vrouw Wellens.

Jan schrok wat. Hij kon die verhouding tot François niet uit zijn gedachten zetten.

«Goede dag», zei Greta.

Zij keek nijdig naar haar broer.

«Zet u,» nodigde moeder haar uit. «Hoe gaat het? Ge ziet er slecht gezind uit.»

«En ik heb er reden voor,» hernam Greta vinnig.

«Is mevrouw lastig? Heeft de baron misschien iets gezegd over de koersfiets van Jan? Ge weet, dat hij er één gekocht heeft?»

«Ja... We worden rijke mensen geloof ik,» spotte Greta. «Maar,» vervolgde ze, «heeft Jan hier zijn laster niet uitgestoten? Of durft hij tegen u niet te zeggen, waarvan hij mij verwijt?»

Vader keek verveeld op.

«Wat is er nu?» vroeg hij.

«Wel, Jan beweert, dat ik met jonker François meeloop! Ja, ja, dat durft hij mij zeggen! 't Is een schande.»

«Jan, toch,» zei moeder, zacht verwijtend.

«'t Is al een tijd, dat hij die lelijke praat vertelt,» sprak Greta voort. «Kom ik van huis en is de jonker buiten het kasteel, dan is het voor mij. Dat zegt Jan toch. Om de week moet ik voor mevrouw naar Gent. Ik had ook een boodschap op de fabriek. En juist vertrok jonker François met zijn auto naar huis. Hij nam mij mee, en zette me af op Baarle, waar ik ook zijn moest. Jan zag me en seffens verweet hij me, dat ik geheime toertjes maak met de jonker. Zo iets moet ik van mijn eigen broer horen.»

Greta deed of ze een traan wegpinkte.

«Maar Jan toch, hoe komt er nu zo iets in uw hoofd op?» vroeg moeder.

Jan was verbluft, dat Greta toch zelf over de kwestie begon.

«Edmond, de knecht, heeft me gezegd, dat de jonker achter Greta loopt,» antwoordde Jan.

«Edmond, de knecht. Ha, ja, dat geloof ik! Omdat ik van hem niet wil weten, belastert hij mij. En dan luistert mijn eigen broer en hij vertelt de leugen voort.»

«Dat is niet waar,» beweerde Jan. «Ik heb er met niemand over gebabbeld. Als ik mis ben, des te beter. Jonker François is een nietwaard...»

«Gij zijt in dienst van mevrouw,» sprak vader. «Er zijn rare jonkers... ik weet het. Maar onze kinderen zijn treffelijk opgekweekt. Jan, ge moogt niet zo onberaden oordelen.»

«Kom, we spreken er niet meer over,» suste moeder.

Jan wilde niet twisten. En nu meende hij toch ook, dat hij mis was geweest.

Greta mokte nog wat. Toen de koffie gedronken was, stond Jan op.

«Ik ga eens rijden,» zei hij. «Alloh, Greta, 't is allemaal vergeten. 't Spijt me dat ik zo haastig geoordeeld heb.»

Hij nam zijn koersfiets. Een heerlijke namiddag lag voor hem. Het was fris, maar zonnig weer. Hij kon zich oefenen. Hij zou naar Tielt en dan naar Roeselare rijden en van daar terug over Ingelmunster, Oost-Rozebeke en Deinze. 't Was een lange tocht, maar hij moest uithoudingsvermogen verkrijgen.

Een blij gevoel beheerste hem nu. Er was geen gevaar voor Greta. Ze was misschien wat te vrijmoedig geweest, als de jonker een grapje maakte, maar indien er werkelijk wat haperde, zou ze zo stout niet spreken thuis.

En geheel verlicht trapte Jan heen.

Te Tielt zag hij jonker Reginald bij zijn jonkvrouw de Baarne, die op de Markt benzine in haar auto tankte.

Reginald bemerkte Jan Wellens en wenkte hem vriendelijk.

«Eens aan het toeren?» vroeg hij.

«Ja, jonker, ik moet trainen, niet waar?»

«Ja zeker! Hebt ge Pieter Lemmink nog ontmoet?»

«Neen, jonker, maar morgen ga ik naar Gent werken.»

«Och, doe geen moeite meer. Hij heeft zelfs zijn moeder niet willen ontvangen. De arme vrouw kwam hem opzoeken en Roos zei, dat Pieter er niet was. Hij zal boven gezeten hebben. De zwakkeling hield zich verdoken. En Roos snauwde vrouw Lemmink zo gemeen toe, dat zij beschaamd vertrok.»

Jan reed voort... Hij genoot van zijn tocht. Onderweg dacht hij veel aan zijn toekomst.

A. HANS KINDERBIBLIOTHEEK

Nr 667

A. HANS

DE KOERS VAN DEN LUIAARD

Uitgave A. Ham-Van der Meulen, Kortich.

't Was donker toen hij thuis kwam, moe, doch opgewekt.

Greta was al terug naar het kasteel. Nu zou Martha Roelens, de tweede meid, bij haar ouders zijn, om er te blijven tot morgen. En Jan wilde haar een bezoek brengen. Hij had wel wat zelfverwijt, dat hij zo laat was. Dat kwam door het lang oefenen met de koersfiets.

Dicht bij de hoeve ontmoette hij een paartje. Het waren Dries Roelens en Renilde Velde.

«Goede avond,» zei Jan.

Dries bleef staan.

«Ha, 't is Wellens,» zei hij.

«Ja, en gij zijt Dries en Renilde Velde.»

«Oh, ge moogt het weten, dat wij verkeren.»

«Doe maar, Dries, doe maar... Liefde is schoon...»

«Maar het zou beter zijn, dat gij mijn zuster meedt... Mensen die in ruzie leven met het kasteel, zijn bij ons niet welgekomen...»

«Toe, laat Renilde niet wachten... ze is al een stapje vooruit!»

En Jan Wellens ging ook door.

«Die flemer,» bromde hij. «Bah, wat een slaafs karakter! Vele Vlamingen waren zo lijdzaam. Hoe kwam dat toch?»

Jan kwam op de hoeve van Roelens. Martha zat er te praten met haar moeder. Ze keek blij op, toen Jan binnen trad.

«Ik ben laat,» zei deze. «Maar ik heb een verre oefentocht gemaakt,» en hij sprak over zijn fiets.

«Ge wilt coureur worden, zo heeft mijn dochter mij gezegd,» sprak vrouw Roelens. «Dan krijgt de baron wel een beroerte. Die flauwe vent kan geen sport zien. Maar Jan jongen stoor u niet aan hem. Jonge mensen kunnen zich nu los maken van het kasteel. De tijden zijn anders dan vóór de oorlog.»

Vrouw Roelens had een gevoel van onafhankelijkheid, maar haar man verdroeg de verdrukking gemakkelijk. Hij scheen het als natuurlijk te beschouwen, dat hij diep buigen moest voor de eigenaar van zijn pachtland. En Dries aardde naar hem. Vader en zoon waren zeer aan geld gehecht. En als Dries de potige Renilde Velde tot verloofde koos, was het mee omdat ze één der vlugste kantwerksters van het dorp was, daarbij haar man kon staan om op de akker te wroeten en wat spaarcentjes bezat.

Jan Wellens bleef een tijdje praten en, toen hij opstapte, ging Martha mee op het erf. De geliefden begaven zich in de schuur en daar omhelsde Jan zijn blonde lief. Ze vrijden een tijdje; ze voelde zich goed in zijn sterke armen.

Greta en Martha, de kasteelmeiden, zaten even neer in de keuken. Ze waren doodmoe. Men had op «De Donk» het verlovingsfeest van jonker François en Beatrix gevierd, nadat er eerst een groot diner was geweest op het kasteel van Leewerdal.

Reginald mocht het feest niet bijwonen, zomin op Leewerdal als in

het ouderlijk huis. Ook oom de Bontink was weggebleven.

Ethel de Porteira had zich zeer teleurgesteld gevoeld. Walter van Orsdam was niet uitgenodigd geworden. Ze had zo gehoopt hem weer te zien.

De gasten reden nu heen. Auto's ronkten en vulden de dreef met het helle licht van hun koplampen.

Greta was naar buiten geslopen. Ze stond achter een heester, geheel in het donker. Ze kon van daar het bordes zien. François de Porteira kwam er, gearmd met jonkvrouw Beatrix, die in een kostbare bontmantel gehuld was.

François geleidde haar naar de auto. Zie, hij kuste haar op de mond, alvorens ze instapte.

Greta voelde diep haar vernedering. Ze was de dienstbode, de minnares. Ze had de gehele dag geslaafd voor het feest van die Beatrix. De jonker beminde haar en niet zijn verloofde. Maar die liefde verborg hij op zijn kamers te Gent of hier in het paviljoen.

Greta had zich al zo dikwijls voorgenomen dat ze zich niet meer door hem zou laten doen en altijd weer gehoorzaamde ze, als hij haar vroeg te komen. Ze had dan geen wil. Ze hield zoveel van de oudste zoon de Porteira, die vriendelijk was en verfiynd. Hij had alle macht over haar persoon verworven.

Nu, hier in het donker park, voelde ze haat.

Ze hoorde jonker François afscheid nemen en ze vond dat hij belachelijk deed. De auto vertrok. De lichten op het bordes werden gedoofd. Greta sloop naar de achterdeur.

Hoe afgejakkerd allen ook waren, er moest nog hard voortgewerkt worden. De eetzaal lag er plots verlaten en rommelig bij.

Mevrouw gaf haar bevelen, alvorens zelf naar bed te gaan. Edmond, de knecht, verzekerde onderdanig dat alles tegen de volgende dag in orde zou staan.

Het personeel begon de tafel op te ruimen.

Greta liep heen en weer van de zaal naar de keuken. Plots wenkte François haar. Hij stond achter de grote trap. En ze ging bij hem...

«Arm liefje», fluisterde hij... «Gij hebt vandaag veel moeten verdragen... Heb geduld... Uw goede tijd komt... Morgenavond moeten we elkaar spreken in het paviljoen...»

«Ik kan niet!»

Ze ontstelde van haar eigen woorden en liep heen. Ze had wel kunnen wenen. Hij moest het voelen, dat heel dit feest een hoon was geweest voor haar. Ze zou hem mijden... hem zo dwingen anders te handelen. Als hij wilde, kon hij haar nog altijd als zijn echtgenote nemen in plaats van die jonkvrouw van Leewerdal.

Goed, ze zou morgen nog eens gaan, voor het laatst, om met de jonker alles te overleggen.

Eindelijk kon het personeel naar bed.

En op haar kamertje weende Greta het gelaat in het kussen gedrukt.

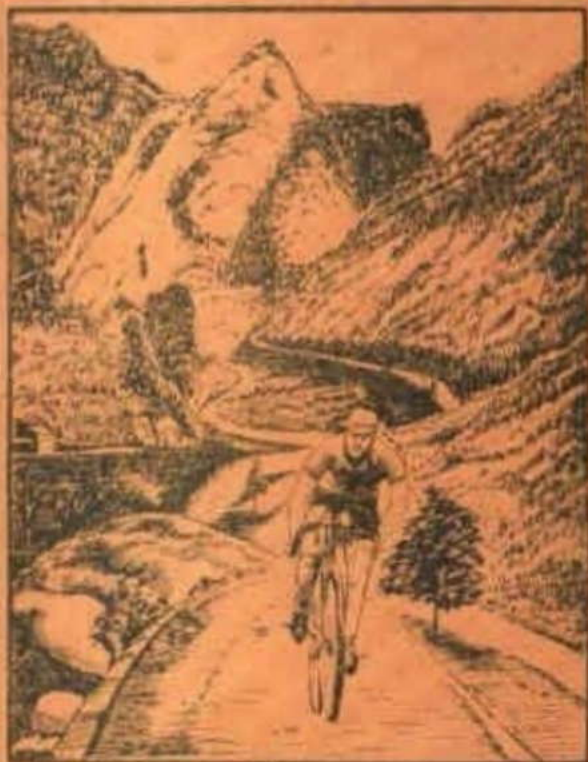
Maar de volgende avond, toen het kasteel vroeger in rust was dan gewoonlijk, sloop Greta weer naar het paviljoen. Ze ging volledig op in de hartstocht en vergat hierbij al haar voornemens.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 671

A. HANS

De eerste Ronde van Frankrijk

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Kortrijk.

ABRAHAM HANS

OVER BERG EN DAL

bewerkt door Jan Marchau

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

HELIOS N.V.
ANTWERPEN / AMSTERDAM